

Yaşadıkları zaman ve mekânların, gönderildikleri kavimlerin farklılıklarına inat, kaderleri aynıydı bütün peygamberlerin... Tevhit'i tebliğ ediyorlardı önce, sonra çıkarılıyorlardı memleketlerinden. Ama onlar ne kaçıyorlardı kovalayanlardan ne de vazgeçiyorlardı davalarından. Çünkü onlar, onlar biliyorlardı, "Kim Allah yolunda hicret ederse, yeryüzünde gidecek birçok yer ve bir genişlik bulur..."¹ âyetini de manasını da.

Hız. Muhammed de (s.a.s.) vahyin ilk ayetleri indirilince evine döndü, bir müddet üzerini örttüler, sonra olanları eşi Hatice'ye anlattı. Hatice onu alıp amcazadesi Varaka b. Nevfel'e götürdü. Varaka, Hız. Muhammed'in anlattıklarını dinleyince: "Bu gördüğün, Allah'ın Musa'ya indirdiği Nâmusu Ekber'dir. Keşke senin davet günlerinde genç olsaydım da kavminin seni çıkaracakları zamanı görseydim" dedi. Allah'ın Rasulü'nde "Onlar beni çıkaracaklar mı" diye sordu. O da "Evet, senin gibi şeyle gelen hiçbir kimse yoktur ki düşmanlığa uğramasın. Şayet senin davet günlerine yetişirsem, sana yardım ederim" diye cevap verdi. Çok geçmeden Varaka vefat etti...²

Kutlu Nebi, daha ilâhi muştunun ilk günü öğrenmişti bir gün hicret edeceğini. Ve mücadele başlıyordu işte, Mekke'nin dağdağalı coğrafyasında. Sonra şiddetleniyordu savaş zamanla, sert tedbirler alıyordu nefislerini ilah edinenler.³ Kimi Habeşistan'a göçüyordu mü'minlerin, kimi Hatice gibi hakka yürüyordu ve hüznün yılını yaşatıyordu sevenleriyle birlikte Nebi'ye. Teselli olarak gökler açılıyordu rahmeten lil-âlemine, İsrâ ve Miracla. Namaz veriliyordu hediye olarak, ama özgürce namaz kılacak yer bile bulamıyordu bir avuç mü'min...

Ve yine her şeyin yasak olduğu bir gün, gizli bir görüşmede söz veriyordu Yesribliler... Allah Rasulü hicret ettiği takdirde, kendisini ve Mekkeli bütün Müslümanları kendi canlarını, çocuklarını, kadınlarını ve mallarını korudukları gibi koruyacaklarına,⁴ iyi günlerde de sıkıntılı zamanlarda da kendisine itaat edeceklerine, bollukta da darlıkta da malî yardımda bulunacaklarına, iyiliği emredip kötülüğe engel olacaklarına, kimseden korkup çekinmeden hak üzere bulunacaklarına...

İşte, kapalı kapılar ardında korkunç kararların alındığı, ilahi nuru söndürmek için son sözlerin söylendiği bir ortamda, hicret, bütün bunlar için söz verip biat etmeyi Nebi'ye. Bunlara söz verilmeyen yerde ise durmamak, oradan gitmekti.

Hicret, ümmeti selamete almak ve en sona kendini ulamaktı, öyle yaptı nitekim ve gidebilen herkes gitti. En sona 'O' kaldı...

Hicret emri beklemektir sonra, çünkü esas olan emir gelinceye kadar esas duruşu bozmamaktır. Önce emir geldi, sonra...

Sonra, Ali'yi geride bırakmaktır, emanetleri sahiplerine teslim etmesi için. Belki bir Ali olup kendini feda edebilmeyi insanlığa öğretmekti, kuşatılmış bir evde O'nun yatağına korkusuzca girerken.

Sonra hicret, 'evvel refik sümme't-tarık' şiarınca, yol arkadaşını seçmekti ve öyle yaptı. Sadık'ı bile değil, Sıddık'ı seçti yol arkadaşı olarak

¹ Nisâ, 4/100

² Muhammed Hamidullah, İslam Peygamberi, Beyan Yay., İstanbul, 2004, s. 142.

³ Furkân, 25/ 43.

⁴ Hamidullah, İslam Peygamberi, s. 143.

Hicret, minnet altında kalmamak ve almaktansa vermeyi öğretmekti. Ki, öyle yaptı. Ücretini ödeyip deveye sonra bindi.

Hicret, kuşatılmış bir evden ayrılmaktı, Yasin suresini okuyarak. Çünkü ölüyse eğer kalpler, baksalar da görmezlerdi.

Yolcu kutlu, dava mukaddes, yoldaş endişe dolu ve Nebi "Üzülme, Allah bizimle beraberdir"⁵ diyecek kadar mütevekkil olunca, örümcek ve güvercin, o narin canlar işbirliği yapıyordu yolcuyla saklamak için. Ve hicret, varlığın işbirliği yapmasıydı hakkın yolcularını korumak için.

Rasgele bir yolculuk değil, stratejik bir yer değiştirmeydi hicret. Sonu devletle biten dev bir yürüyüş, tarihin en büyük kardeşlik projesine doğru çöl sıcağı bir yürüyüş...

Sonra hicret, Kuba'da takva üzere inşa edilen bir mescit oluverdi birden. En üsttekinin omuz vermesi o ilk kuruma ve bir nefer gibi çalışması Hâtemül Enbiya'nın.

Davet taşınınca Mekke'nin sert tabiatından, Yesrib'in o yumuşak iklimine, şehirleşti birden Yesrib ve Medinetü'l Münevvere oldu. Anlaşıldı ki hicret, cehaleti bırakıp geride, ulaşmaktı özlenen medeniyete...

Devlet olmak olduğu anlaşıldı sonra hicretin... Yani, ümmet olup savaşabilmek küfre karşı, geri dönenlere inat desteklenmek meleklerle Bedir'de ve galip gelmek... Sonra imtihan edilmek Uhud'da...

Hamza olup şehit olmak, Hanzala olup yâri terk etmek...

Özlem duymak bir de memlekete ve sabretmek, açlık ve yoksulluğa, hele katlanmak İsrail oğullarının bitmek bilmeyen ihanetlerine...

Tek başına terk ettiğin vatanına, on bin olup dönmek sonra... Mekke'ye... Putlardan temizlemek Kâbe'yi ve unutmak, hayır hayır affetmek Mekke'nin yaptıklarını ve Yusuf gibi diyebilmek kardeşlerine: "Benim halimle sizin haliniz, Yusuf'un kardeşlerine dediğinin tıpkısı olacaktır. Yusuf'un kardeşlerine dediği gibi ben de diyorum: "Size bugün hiçbir başa kakma ve ayıplama yok. Allah, sizi bağışlasın. O, merhamet edenlerin en merhametlisidir." Gidiniz; sizler serbestsiniz."

Bir de hicret, vefa demekmiş, çok sevdiğin Mekke'nden gönüllü olarak dönmekmiş nurlu şehre, Medine'ye, o güzel yardımcılara... Onların sadakatine karşılık vermekmiş meğer...

Ve görevini noksansız yapıp "Yüce Dosta" gitmekmiş hicret...

"İnsanları dinlerin zulmünden kurtarıp İslam'ın adaletine kavuşturduktan sonra...

İnsanları kula kul olmaktan yalnızca Allah'a kul olmaya çağırdıktan sonra...

*İnsanları dünyanın darlığından kurtarıp âhiretin genişliğine kavuşturduktan sonra..."*⁶

Bir de ümmeti beklemekmiş, Kevser Havuzu'nun başında...

Sinan CANSEVER
Oltu Müftüsü

⁵ Tevbe, 9/ 40.

⁶ İbnü'l-Esir, el-Kâmil, II, 390-422.